

ประเภทภูมิปัญญาด้าน ช่าง สถา

ชื่อภูมิปัญญา ตำราปูนปั้นโบราณ

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ปูนปั้น พื้นบ้าน พื้นเมือง เรียกว่า สตาย ใช้ในการก่อสร้าง ส่วนมากจะเป็นโบสถ์ วิหาร พระพุทธรูป เจดีย์ สลุป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่หลงเหลือเป็นเอกลักษณ์ ทางด้านปฏิมากรรมในท้องถิ่น อำเภอเวียงสา นี้ พอมองหลงเหลืออยู่ ก็คือ พระพุทธรูปลวดลายฐานประธาน ธรรมาสน์ ซึ่งได้ใช้ภูมิปัญญา ปัญญา เทคนิคปูนปั้นแบบโบราณ แทบจะกล่าวได้ว่า ไม่มีส่วนผสมของปูนซีเมนต์อย่างปัจจุบัน ผสมอยู่เลย แต่ก็สามารถดำรงคงอยู่ได้เป็นเวลาร่วมร้อย ๆ ปี โดยอาศัยภูมิปัญญาปัญญาดังต่อไปนี้

สตายจีน มีส่วนผสม คือ ทราย ปูนขาว น้ำมันตังอิ้ว น้ำอ้อย น้ำหนัங เปือกเมือก โดยใช้ผสมหมักให้เข้ากันแล้วนำมาทำให้เหนียว แล้วนำมาปั้นเป็นลวดลายได้เป็นอย่างดี จนเกิดความสวยงามเป็นศิลปะ เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมาจนถึงปัจจุบัน

สตายเงี้ยว จะใช้ส่วนผสมดังต่อไปนี้ คือ ทรายละเอียด 6 ส่วน ผสมกับปูนขาวละเอียด 9 ส่วน น้ำมันยาง 1 ส่วน จีว พอประมาณ โดยการสับให้ละเอียด เพื่ออาศัยเส้นใยให้มีการยึดเกาะ แล้วนำไปปั้นตกแต่งเป็นลวดลายตามสถานที่ วัด วา อาราม ให้มันคง แข็งแรง นับเป็นภูมิปัญญาปัญญาด้านช่าง ของพื้นบ้านอำเภอเวียงสา ที่ควรแก่การอนุรักษ์และศึกษาต่อไป

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 บ้านบุญยืน ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110

☎ 054 – 782057